

REGIO: ELZAS

TANGO TUSSEN TWEE CULTUREN

De Elzas is in haar geschiedenis afwisselend Frans en Duits geweest. Tijdens een vakantie door deze prachtige streek, ingesloten tussen de Vogezen en de Rijn, word je daar telkens aan herinnerd. Het is dat er op het menu *tarte flambée* staat, anders had je bijna een *Flammkuchen* besteld.

TEKST: THIJS DE LANGE

Wanneer ik met de auto al slingerend de Vogezen ben overgestoken, lijkt het net alsof ik in een ander land ben aanbeland. Omsloten door bergen lijken de dorpjes hier veel kleurrijker dan de grijze façades die ik in Lotharingen aantrof. Het is een mooie prélude op de vakantie die me te wachten staat.

De Elzas is een aaneenschakeling van gekleurde vakwerkhuisjes. Daardoor lijkt het af en toe net alsof je in Duitsland rondloopt in plaats van in Frankrijk. Is ook niet zo gek want het noordoosten van Frankrijk is in de geschiedenis hele periodes Duits geweest. De Eerste Wereldoorlog is daarbij een duidelijke markering. In het museum Mémorial du Linge zie ik niet alleen hoe soldaten van beide landen streden en leefden in dit gebied, ik kan er zelfs door de loopgraven lopen. Op zo'n 800 meter hoogte werd hier op slechts een paar meter van elkaar gevochten om het gebied ten westen van de Rijn.

Musée Alsacien

Maar hier begon ik mijn reis niet. De start is in Straatsburg, de hoofdstad van deze regio. Hier slenter ik wat door de stad met nauwe straatjes vol imposante vakwerkhuisen. De straatnaambordjes zijn hier niet alleen in het Frans, maar ook in het

Elzassisch. Dat lijkt op Duits, maar schijn bedriegt. Algauw laat ik de toeristenmassa achter me om me in het Musée Alsacien te verdiepen in de Elzassische cultuur. Het is een kruip-door-sluip-door-museum verdeeld, over drie panden. Hier kom ik erachter dat de Elzas van oudsher rijk is aan verschillende religies die elk hun eigen tradities hebben.

Grote, groen betegelde kachels hielden het huis warm in de winter. Veel aandacht werd besteed aan mooi versierd aardewerk, zoals de schaal met deksel waarin de *baeckeoffe* nog steeds geserveerd wordt. Dat is een stoofschotel bestaande uit aardappels, groenten en meerdere soorten vlees.

Vijf soorten vlees

Want we mogen dan wel in Frankrijk zijn, de typische streekgerechten hebben een Duitse overvloed. Zo staat er naast de *baeckeoffe* ook *choucroute* (zuurkool) op de kaart. Deze wordt hier geserveerd met aardappels en – hou je vast – minimaal vijf soorten vlees, variërend van lapjes tot worsten. Wie met minder tevreden is, verkiest de *tarte flambée*, die wij Nederlanders beter kennen onder de naam

RETABLE D'ISSENHEIM IN HET MUSÉE UNTERLINDEN

TRADITIONEEL: BACKOFFE

CHAMBRES D'HÔTE CHEZ MARIE-ROSE FEGA IN TURCKHEIM

COLMAR

CARNET DE VOYAGE

Flammkuchen. Deze dunne, knapperige pizza's eet je natuurlijk het liefst met *Munster*, de kaas die uit deze regio komt. Om me eraan te herinneren dat ik me toch echt in Frankrijk bevindt, komt de ober aan het einde van mijn driegangmenu in het (vanzelfsprekend) Frans vragen of ik een koffie had gewild. Nee, het is 35 graden en ik hou liever een siësta.

Gastvrouw op leeftijd

Voor de koffie ga ik bovendien liever terug naar de modern ingerichte villa van de 82-jarig Marie-Rose Fega waar ik tijdens mijn reis in de Elzas verblijf. Ondanks haar leeftijd doet ze alles nog zelf, inclusief de diverse soorten *confitures* die ik 's ochtends in verschillende duo's geserveerd krijg. Je kunt je afvragen waarom je nog op pad moet als je bij haar inwoont. Ze omringt zichzelf met talloze kunstwerken, zelfs de grote tuin is een waar museum aan objecten. Dat is voor haar eigen welzijn, haar hele leven lijkt in dienst te staan om het de gasten zo veel mogelijk naar de zin te maken. Negen maanden per jaar lopen die te pas en te onpas haar keuken en woonkamer binnen. Ze zou niet anders willen en dat is te merken. Tot in de kleinste details geeft ze er blijk van het vak van gastvrouw volledig te beheersen.

Bezoek aan Colmar

De villa van Marie-Rose Fega staat net buiten het oude centrum van Turckheim. Dat spant zich uit langs een hoofdweg en heeft als enige dorp in Frankrijk nog een nachtwaker die je als toerist elke avond op de vingers kan kijken als hij een ronde maakt. Ik pak liever de auto om naar het naburige, grotere en dus bekendere Colmar te rijden – een ritje van niets. Hier word ik meer overdonderd door de vakwerkhuisjes dan in Straatsburg. Het lijkt hier meer het centrum te domineren, achter het ene schilderachtige straatje verschijnt er nóg een schilderachtig straatje. De kade langs de rivier La Lauch, een afsplitsing van de Ill, wordt Petite Venice

genoemd en het is samen met de kleurrijke bakken bloemen aan de reling uiterst fotogeniek.

Colmar bezit ook een prachtig museum, het Musée Unterlinden. De tentoongestelde collectie schijnt de mooiste van Frankrijk te zijn, en inderdaad: waar de middeleeuwse afdeling net iets meer lijkt te spreken dan al die andere middeleeuwse kunst die ons land telt, heeft de moderne kunst een zeggingskracht die het experimentele ontstijgt.

Stoomtreinmuseum

Qua dorpen is het in deze streek een aaneenschakeling van varianten op hetzelfde thema. In Eguisheim lijkt je door de spiraalachtige, autoluwe straatjes eindeloos op-en-neer te kunnen slenteren langs overhellende, gekleurde panden. De vakwerkhuisjes in Kayserberg krijgen iets idyllisch door het beekje dat dit kleine centrum doorkruist. Kayserberg is overigens bekend door Nobelprijswinnaar Albert Schweitzer en heeft onlangs een volledig centrum over hem geopend.

Ondertussen ben ik wel toe aan wat afwisseling. Daarvoor kan ik twee kanten op. Naar het zuiden naar Mulhouse, bijvoorbeeld. Daar kom je eens niet voor het centrum, dat door het industriële karakter van de stad niet zo interessant is, maar voor de musea die hier liggen. Het Cité du Train toont de geschiedenis van de stoomtrein tot aan de laatste modellen van de TGV en is op dit gebied het grootste museum van Europa. Niet veel verder ligt het Musée nationale de l'Automobile, dat mede door de Schlumpf-collectie wereldberoemd is.

Mijn vakantie eindig ik in het westen. De Route de Crêtes is met ruim 1200 meter het letterlijke hoogtepunt van de vakantie. Halverwege stap ik de auto uit om te genieten van een ansichtkaartwaardig uitzicht. Tegelijkertijd weet ik: ook de andere kant van de Vogezes lonkt. Het is tijd om weer naar huis te gaan. ■■■

OVERNACHTEN & UIT ETEN

Toonbeeld van gastvrijheid

Bij Marie-Rose Fega ben je écht op bezoek: je verblijft in haar eigen huis en ze is altijd in voor een praatje. Spreekt alleen Frans en Duits. Chambres d'hôte Chez Marie-Rose 14, rue des Tuileries, Turckheim chambres-hotes.fr

Knapperige tarte flambée

Een lekkere en goed geprijsde tarte flambée eet je in Straatsburg bij Au qua de l'ill. auquaidelill.fr

ZIEN & BELEVEN

Tastbare geschiedenis

Lopend door de oude loopgraven van het Mémorial du Linge zie je hoe dicht de partijen in de Eerste Wereldoorlog tegenover elkaar stonden. linge1915.eu

Veelzijdig museum

In een tot museum omgebouwd klooster en zwembad biedt het Musée Unterlinden voor ieder wat wils. Van de middeleeuwen tot hedendaags: het is allemaal de moeite waard. musee-unterlinden.com

Schitterend uitzicht

Aan de Route de Crêtes kun je al lopend, fietsend, skiënd en rijdend genieten van de majestueuze scheiding tussen de Elzas en Lotharingen.

ROUTE DE CRÊTES

Neem de afslag, kijk op enroutefrankrijk.nl/183

